

УДК 582.929.4

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ РОСЛИН У ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ М'ЯТИ ПЕРЦЕВОЇ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

Манушкіна Т.М.,

канд. с.-г. наук, доцент

Гомера В.О.,

здобувач вищої освіти групи АМН2/1

Миколаївський національний аграрний університет

У наш час глобальним процесом суспільного життя є екологізація усіх сфер людської діяльності. Зокрема, одним із напрямів екологізації у сільському господарстві є розширення біологічного різноманіття культурних рослин різного використання, зокрема, лікарських, декоративних та ефіроолійних культур.

М'ята перцева є однією із найбільш перспективних культур універсального використання. М'ятну ефірну олію і продукти її переробки використовують у фармацевтичній, харчовій, парфумерно-косметичній, миловарній та лікєро-горілочній промисловості; листя м'яти – у медицині та харчовій промисловості [1, 2].

Фармакологічні ефекти м'яти перцевою обумовлені переважно компонентами ефірної олії, з яких найбільш вивченим є ментол. Ментол володіє спазмолітичною, противиразковою і цитопротекторною дією. Ефірна (ментолова) олія міститься у всіх надземних органах рослини: лисках (від 2 до 4 %), суцвіттях (4-6 %), стеблах (до 0,3 % від маси сухої речовини) [1].

Як сировину використовують усю надземну частину рослин у підв'язленому стані або суше листя. М'ятна олія містить ментол (41-92 %), ментон (9-25 %), пінен, лімонен та інші речовини, а також фенольні сполуки з антиоксидантними властивостями [1, 3].

Актуальність вирощування лікарських рослин, у тому числі м'яти перцевої, обумовлена ємністю ринку, оскільки ринок лікарської рослинної сировини ще не насичений, існуюча на сьогодні пропозиція не покриває повною мірою його потреби. Також спостерігається постійно зростаючий попит на рослинну сировину, оскільки фітотерапія стає дедалі популярнішою, а це сприяє збільшенню попиту на фіточаї, трав'яні бальзами і розширенню потенційного ринку для цих товарів. В Україні склалися сприятливі природні, екологічні та економічні умови для високорентабельного вирощування лікарських рослин без значних капіталовкладень [4].

У зв'язку із цим доцільним є вирощування м'яти перцевої у зоні Південного Степу України. Інтенсифікації виробництва та вдосконалення технологій вирощування має забезпечувати поряд із високою продуктивністю плантацій м'яти одержання екологічно безпечної рослинної сировини, що можливо за використання регуляторів росту рослин.

Метою даної роботи було вивчити морфологічні особливості та

продуктивність м'яти перцевої і розробити прийоми вирощування із застосуванням регуляторів росту рослин Імуноцитифіт і Біоглобін в умовах Південного Степу України.

Матеріалом для проведення досліджень служили рослини м'яти перцевої *Mentha piperita* L. сортів Мама і Лебедина пісня.

На основі проведених досліджень встановлено, що обробка рослин м'яти перцевої стимулятором росту Імуноцитифіт сприяла підвищенню морозостійкості до 96,1 % – у сорту Мама та 92,5 % – у сорту Лебедина пісня, підвищилось відповідно на 7,0 % та 7,8 % порівняно з контролем.

Приріст висоти рослин порівняно з контролем становив у другий рік вегетації у сорту Мама – 15,3 см, у сорту Лебедина пісня – 10,4 см. Приріст кількості суцвіть у сортів, що досліджувалися, порівняно із контролем становив 6,0-5,3 шт./ кущ.

Середня урожайність зеленої маси у сорту Мама у контрольному варіанті становила 8,5 т/га, у сорту Лебедина пісня 6,8 т/га. Обробка препаратом Імуноцитифіт забезпечила підвищення урожайності у сорту Мама – на 20,3 %, у сорту Лебедина пісня – 15,8 %. За обробки рослин препаратом Біоглобін приріст урожайності був істотно меншим – 8,2-9,7 %.

Спостерігалася тенденція до збільшення масової частки ефірної олії м'яти перцевої при обробці стимуляторами росту Імуноцитифіт та Біоглобін, проте при математичній обробці даних відмінності між середніми арифметичними виявилися неістотними.

Таким чином, сорти м'яти перцевої Мама і Лебедина пісня забезпечують у зоні Південного Степу України достатньо високу урожайність зеленої маси - 6,8-8,5 т/га. Найбільш ефективним регулятором росту визначено Імуноцитифіт, який забезпечував приріст урожайності на рівні 15,8-20,3 %.

Список літератури

1. М'ята. Фармацевтична енциклопедія. URL: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/1525/m-yata>
2. Шило М. П., Піщенко О. В., Павленко С. В. Новий сорт м'яти Лада для вирощування на аптечний лист. *Вісник аграрної науки*. 2019. 97(8). С. 23–27. DOI: <https://doi.org/10.31073/agrovisnyk201908-04>
3. Čavar Zeljković, S., Šišková, J., Komzáková, K., De Diego, N., Kaffková, K., & Tarkowski, P. Phenolic Compounds and Biological Activity of Selected Mentha Species. *Plants (Basel)*. 2021. Mar 15. 10(3). P. 550. doi: 10.3390/plants10030550.
4. Никитюк Ю. А. Стан та напрями підвищення інвестиційної привабливості вітчизняного ринку лікарської рослинної сировини. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 24. С. 88–91. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2016_24_20.